

ציודה לדרך:

סלון תורני אקטואלי לילדי ישראל

יו"ל מידי שבוע עם תכנים מגוונים!

ציודה לדרך | פרשת בא

גליון מס' 169 התשפ"ד

אחינו כל בית ישראל הנתונים בצרה ובשביה, העומדים בין בים ובין ביבשה, המקום ירחם עליהם ויוציאם מצרה לרוחה ומאפלה לאורה ומשעבוד לגאולה. השתא בעגלא ובזמן קריב. ונאמר אמן

בדרך הפרשה

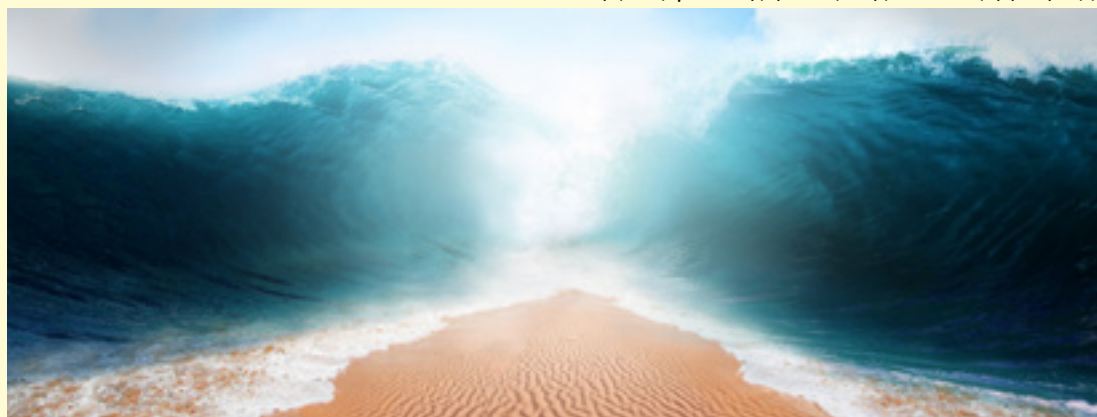
לישון על הדרגשים, והרבי מצא את עצמו שוכב ליד יהודי מומר. המומר לחש על אָנו: "אתה יודע, רבי, גם לי יהיה עולם הבא!" "לה?" - התפלא האדמו"ר - "איך תכון? הלא אתה משמד!"

השיב המומר: "כשהיטלר הביא אותי לכאן הוא בדק שלשה דורות אחרונות כדי למצא אף את אלו שיש בהם שמץ יהדות קלוש בלבד. אם אני טוב בשביל היטלר פיהודי, וסובל אתכם ביחד פיהודי, הרי שטוב אני גם בשביל העולם הבא... לא תכון, שכאן אסבל בגלל היותי יהודי, ושם לא אֶזְכָּה להפגס לעולם הבא!" לשמע הדברים הגיב האדמו"ר בקורת רוח: "יישר

ואחרי כן יצאו ברכש גדול הקב"ה מצוה על משה: "דבר נא באזני העם וישאלו איש מאת רעהו ואשה מאת רעותה כלי כסף וכלי זהב, ופרש רש"י: הַזְהִירָם עַל כֶּה. שְׁלֵא יֵאמֶר אוֹתוֹ צְדִיק אַבְרָהָם: וְעַבְדִּים וְעַנִּים אֲתֵם קָיָם בָּהֶם וְאַחֲרָי כֵּן יֵצְאוּ בְרֶכֶשׁ גָּדוֹל לֹא קָיָם בָּהֶם".

מפני מה מבקש הקב"ה מישראל שיקחו את רכוש המצרים מן הסבה של "שלא יאמר אותו צדיק", ולא משום עצם ההבטחה שהבטיח לאברהם אבינו? רבי שלמה לוינשטיין הביא תרוץ שמתרץ האדמו"ר מקלויזנבורג וצ"ל על פי מעשה שארע לו בימי השואה, כפי שמובא בספר "דרש מרדכי":

היה זה באחד מימי העבודה המפרכים, כלם שכבו

האדמו"ר מקלויזנבורג זצ"ל

כחה, תרצת לי בכה קשיה גדולה שהיתה לי אודות הסבה שאותה מונה הקב"ה להוצאתם של ישראל ברכוש גדול ממצרים.

מדוע אכפת לקב"ה שלא יאמר אותו צדיק 'ועבדום וענו אתם קיים בהם', 'ואחרי כן יצאו ברכש גדול' לא קיים בהם - ולא אכפת לו מעצם ההבטחה שהבטיח? אלא, שעם ישראל בשנות השעבוד השתקעו במ"ט שערי טמאה ועבדו עבודה זרה ממש כמו שכניהם המצרים. משום כך הקב"ה לא חיב לתת מאומה לזרעו של אברהם.

אלא, כדי שלא יאמר אותו צדיק: הלא הבטחת 'כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם ועבדום וענו אתם ארבע מאות שנה.... ואחרי כן יצאו ברכש גדול', ואם אין הם נחשבים לזרעי - מפני מה קימת בהם 'ועבדום וענו אתם'? מכאן, שאם הם טובים עבור השעבוד, הם טובים דים גם כדי לקבל את שכר הרכוש הגדול!"

בדרך הכרת הטוב

הזאת לעשות שוב ושוב "זכר ליציאת מצרים"?

הכרת הטוב דורשת התבוננות

בטו"ר נגש לבאר את הדברים נפתח בהקדמה: לפעמים אנחנו נוטים לחשוב ש"הכרת הטוב" היא משהו טבעי שנמצא אצל כל אחד. מה יותר טבעי ופשוט מלחוש הכרת הטוב להודות למי שהיטיב עמנו? אבל האמת היא שזה ממש לא נכון, ולא רק שזה לא נמצא באפן טבעי אצל כל אחד, אלא ההפך הגמור הוא הנכון! קשה לאדם להרגיש מחיב. דוקא כשאדם מיטיב אתו - זה מפתח אצלו אנרגיות שליליות כלפי מיטיבו, רק כדי לא להרגיש שהוא "חיב" לו. משום כך מצות הכרת הטוב היא מצוה שאדם צריך לחשוב ולהתבונן בה שוב ושוב. ה"חובות הלכות" (שער עבודת האלקים) כותב, שכל עבודת האלקים מבססת על היסוד הזה של הכרת הטוב. יהודי צריך

כל זמן שהנשמה בקרבי מודה אני לפניה

יהיה כי יאמרו אליכם בניכם מה העבדה הזאת לכם (יב, כו)

זכירת יציאת מצרים בקור וערב

ישנה מצוה להזכיר יציאת מצרים בקריאת שמע, שחרית וערבית. כמו כן מצוות רבות הן "זכר ליציאת מצרים".

באחת הפעמים שהגה"צ רבי שלמה ברענדה זצ"ל היה אצלנו בסמינר באשדוד הוא שאל בשפה שלו: "נו באמת? אני כזה שוטה? מה שאמרתי בבקר אני שוכח עד הערב, ומה שאמרתי בערב אני שוכח עד הבקר? מה שאמרתי בתפלת ערבית בליל שבת אני לא אוזכר עד הקדוש, שם עלי להזכיר זאת שוב? למה מה שאמרתי בתפלת ערבית בליל פסח עלי להזכיר עוד עשרות פעמים במשך הלילה? מה פשר כל החזרה

להכיר בכך שבורא עולם הוא המחיה אותו שעה שעה, רגע רגע. הוא מנשם אותו. הוא שנותן לו היכלות לראות, לשמע, לדבר וכו'.

על כל נשימה ונשימה תהלל ק-ה

אשה יהודיה מארצות הברית, כבת חמשים, שומרת תורה ומצוות, הלכה במחלת ראות קשה. מצב הראות שלה הדרדר מיום ליום והיא הגיעה למצב שהיה עליה להיות מחברת למכשיר חמצן באפן קבוע. היא חפחה בתור להשתלת ראה. מצבה הדרדר וגם מכשיר החמצן, שאליו הייתה מחברת, כמעט שלא עזר.

יום אחד הגיעה סוף סוף הקריאה. בחורה גויה בת עשרים, נהרעה בתאונת דרכים. צוותי הרפואה שהגיעו למקום התאונה מצאו אותה במצב שהראות שלה עדן עבדו. במבצע מהיר זמנו אותה להשתלה. אמבולנס הגיע לביתה ולקח אותה, בלנית בתה בת העשרים לבית החולים. בו תבצע ההשתלה.

בנסיעה לבית החולים הררה לעצמה: "מצד אחד אני הולכת לקבל ראה, להתחיל לנשם ולקבל חיים. אבל מהצד השני יושבת משפחה – אמנם לא יהודיה אבל בכל זאת בני אדם – שבוכים ומתאבלים על בתם שמכחה אני הולכת לנשם"...

האשה עברה את ההשתלה בהצלחה ברוח ה', והחלה לנשם בכחות עצמה. היא החליטה לכתב מכתב להוריה של הבחורה שנהרגה, וכה כתבה

להם: "קברתם את בתכם, שהייתה בגילה של הבת שלי, צעירה בת עשרים, שחיים מלאים עמדו לפניך. זכרו דבר אחד: הראות שלה לא נקברו יחד איתה! הן ממשיכות לתפקד ומעניקות לי חיים! בכל יום, בכל נשימה ונשימה, אזכר את בתכם ואת הטובה שעשיתם עמדי! נתתם לי חיים!"

בסיום מכתבה הוסיפה משפט שנוגע לבלגו: "בדיוק כפי שאני מרגישה כלפי אותה בחורה – פן עלינו להרגיש בכל נשימה ונשימה כלפי בורא עולם שהוא המנשים אותנו! בכל רגע בן אדם עלול, חלילה, להפסיק לנשם, והעבודה שהוא ממשיך לנשם נובעת מרחמי ומחסדי של בורא עולם בכל רגע ורגע! על כל נשימה ונשימה תהלל ק-ה".

בתקופת הקורונה, שפגיעתה המרפזית הייתה בדרך כלל הנשימה, היה יהודי אמריקאי שחלה בקורונה והיה צריך לחבר אותו למכשיר הנשמה. הוא הבהל לבית החולים, וברוח ה' כעבור יום אחד, בו היה מחבר למכשיר הנשמה, מצבו הוטב, ויכלו לנתקו מהמכשיר. השאירו אותו עוד כמה ימים למעקב, ולאחריהם שחרר לביתו.

כעבור מספר ימים קבל מכתב תשלום מבית החולים. הוא נדרש לשלם חמשת אלפים דולר עבור שמוש במכשיר ההנשמה למשך יום אחד.

למקרא המכתב פרץ האיש בבכי בלתי נשלט. הדבר היה לפלא בעיני רואיו, שכן האיש היה ברוח ה' אדם אמיד מאד שחמשת אלפים דולר הנם סכום פעוט עבורו. נסו להרגיע אותו: "לא מבקשים ממך את כל

הסכום מידית. תוכל לפרס אותו לכמה תשלומים שתִרצה"...

אה הלה השיב: "הבעיה שלי אינה הפסד. אין לי שום בעיה לשלם חמשת אלפים דולר כאן ועכשיו. אני בוכה על משהו אחר לגמרי. אני בן תשעים ושלוש. במשהו תשעים ושלוש שנים קבלתי מהקב"ה חמץ שלש מאות ששים וחמשה ימים בשנה. כל הימים הללו נשמתי מכוחו. אם המחיר ליום הנשמה הוא חמשת אלפים דולר, כמה עלי 'לשלם' לקב"ה על שלש מאות ששים וחמשה ימים כפול תשעים ושלוש? מאה שבועים ושלושה מיליון, שלש מאות שבועים וחמשה אלף דולר! סכום כזה באמת אין לי... אלא שהקב"ה ברב רחמיו וחסדיו לא דורש מאתנו כל תשלום.

הוא נותן לנו חמץ הנם אין פסד ובלי שיש צרה להתאמץ כדי לזכות בו. מה אנו 'מחזירים' לו? לכל הפחות עלינו להכיר לו טובה ולומר בפה מלא: 'פל זמן שהנשמה בקרבי מודה אני לפניך'."

הבן הרשע מנטרל עצמו מהפֶרת הטוב לבוֹרא

בני ישראל במצרים לא היו שונים בהרבה מהמצרים. עד כדי כך שמדת הדיון קטרגה: "מה נשתנו אלו מאלו?" למה בני ישראל זכו לנסים והמצרים לא? ועם כל זאת, הקב"ה נקם את נקמתנו מהמצרים שהרעו לנו, הכה אותם והוציאנו משם! כמה הפֶרת הטוב עלינו

לחוש כלפיו! אפלו במפת בכורות, עדין בני ישראל לא היו צדיקים גמורים. היו הרבה יהודים ששהו בבתים של המצרים והתרועעו אתם. אף על פי כן, כשהגיעה שעת חצות והחל הנגף - הוא פגע רק בבכורות המצריים ופסח על הבכורות היהודים שהיו באותו בית. כמה הפֶרת הטוב עלינו לחוש כלפי הקב"ה!

רבותי! אנו סובלים מסוג של טמטום! אנחנו אוטמים את עצמנו מלראות את ההטבה הבלתי פוסקת של הקב"ה אתנו. הכל נראה בעינינו טבעי, פשוט ומוכן מאלינו. טבעי שהראות נושמות, טבעי שהעינים רואות והאזנים שומעות. טבעי שהרגלים הולכות והידיים זזות. ובאמת - הכל חסדי ה'! שום דבר לא פשוט ומוכן מאלינו.

משום כך התנורה מצוה אותנו עוד מצוה ועוד מצוה, בקר וערב, ושוב בקר וערב: "למען תזכר את יום צאתך מארץ מצרים". תזכר שאֵלקים נושא כל אחד מאתנו, על כפים, כבן יחיד.

(רבי יחיאל צוקר שליט"א - להאיר שמות)

עם זו יצרתי לי תהֶלתי יספרו

הרמב"ם בפרשתנו (שמות יג, טז) כותב, שנסי יציאת מצרים באו ללמד על הנסים הנסתרים שבחיי היום יום שלנו, לראות עין בעין כמה טוב ה', וכיצד נותן הוא לאדם את כל צרכיו רגע רגע שעה שעה.

ה"קדשת לוי" מביא בשם ה"בעל שם טוב הקדוש" יסוד נפלא: ככל שהאדם מאמין בבורא עולם וחי ונושם את מציאותו והשגחתו הפרטית, כה הוא מוריד על עצמו הנהגה מיחדת של השגחה עליו! לפני קרוב למאה שנה חי בירושלים רבי מרדכי ליב הכהן קמינצקי ז"ל. הוא עלה מרוסיה, וכאן בארץ היה למלמד דרדקי, ובכל לילה היה משכים לבית המדרש כדי לומר תקון חצות, לקרא תהלים ולהגות בתורה. גם כאשר הגיע לשנות השיבה, היה נראה כשהוא הולך ברחוב לפני עלות השחר, אוחז עששית בידו ומשורר את רגליו לעבר בית המדרש. לא פעם ולא פעמים היה מט לפול ואף נופל ממש, אך בעקשנות רוסית טפוסית היה קם וממשיך בדרךכו. בגיל תשעים ושש עוד המשיך במנהגו, והיה הדבר לפלא גדול. רבי שלום שכנדרון זצ"ל היה אז אברהם צעיר. יום אחד הוא נגש אל רבי מרדכי ובקש: "גלה לי את הסוד: כיצד מצליח אתה להמשיך במנהגך? מנין שואב אתה את הכחות לכה?"

אמר לו רבי מרדכי: "לאחר מעשה המרגלים ובכי העם על דבריהם, גזר הקב"ה שכל הגברים מגיל עשרים ועד גיל ששים ימותו במדבר, כמו שנאמר (במדבר יד, כט): 'במדבר הזה יפלו פגריכם'. אומרים חז"ל (תענית כט ע"א), שבכיתם היתה בתשעה באב, ולכן אף מיתתם היתה בלילה זה.

"מוכא במדרש (איכה רבה פתיחתא לג), שבכל ליל תשעה באב היו אנשי דור המדבר חופרים לעצמם קברים וישנים בהם. בבקר היתה בת קול יוצאת ואמרת: 'יבדלו החיים מתוך המתים', ומי ששמע את הקול היה קם ויצא מן הקבר. חמשה עשר אלה איש נותרו באדמה, והשאר קמו לחיים.

"האם אלו ששמעו את בת הקול, הסתובבו לצד השני וחרו לישן? הרי הם שכבו בקבר עטויים תכריכים כששניהם נוקשות וידיהם רועדות, והיו בטוחים שהם לא יוצאים משם חיים. והנה הגיע הבקר, והתברר שהם חיים וקיימים!

כל אחד מהם ודאי קפץ וזעק: 'מודה אני לפניך מלה חי וקיים שהחזרת בי נשמת! יש לי עוד שנת חיים!' המשיך רבי מרדכי: 'בצעירותי חליתי במחלה קשה ושכבתי על ערש דוי. הרפואה ברוסיה היתה ברמה

ירודה ביותר, ואיש לא העניק לי סכויי החלמה. והנה בחסדי שמים הבראתי ממחלתי להפתעת הרופאים, בני המשפחה והמכרים. לאור זאת, האם נראה לך הגיוני שבכל בקר, בהגיע הזמן לקום, אתהפך לצד השני ואוסיף לישן? הרי אני כבר ראיתי את המות! אני לא מתחשב במצבי הבריאותי, בגיל ובשעה, אלא קם וצועק: 'מודה אני' על עוד יום של חיים שקבלתי במתנה, והולך לעבד את ה' יתברך!"

כמה המבט הזה עמק, נכון ואמתי. לא צריך לשכב על ערש דוי כדי לחדד את הנקדה הזו, אלא רק לעשות לעצמנו תזכורות יומיומיות לכה!

הודאה על החסדים והנסים התמידיים

חז"ל הקדושים (מדרש חסרות ויתרות) מביאים דבר נורא:

"כל ה'ודו' שבמקרא מלא, בר מן אחד ובכל מקום במקרא המלה "הודו" כתובה בכתיב מלא עם שני וו"ם, חוץ ממקום אחד שהיא כתובה בכתיב חסר: 'הודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו', ד'יאמרו גאולי ה' (תהלים קז, א-ב) חסר [הפירק שעוסק בארבעה שחייבים להודות על הנסים שנעשו עמם]. מלמד שלא הודו להקדוש ברוך הוא עד שעשה להם נסים, שנאמר אחריו: 'יאמרו גאולי ה' אשר גאלם מיד צר', וכנגד שעשה להם נסים כה אותו מפארים ומשבחים, וכה חסר הכתוב" (ו' כנגד ששה נסים שעשה להם).

אומרים חז"ל: יש על אותם אנשים טענה. אמנם אתם צריכים להודות על הנס שקרה עמכם, אף מדוע אתם אומרים 'מזמור לתודה' רק לאחר שנעשו עמכם הנסים והנפלאות? היכן ההודאה על הנסים והחסדים היומיומיים?! ה"הודו" הזה חסר! הקב"ה נותן לנו חיים! כיצד איננו זוכרים אם אמרנו "מודה אני"!

בכרפת 'אשר יצר' אומרים: 'גלוי וידוע לפני כסא כבודך שאם יפתח אחד מהם או יסתם אחד מהם, אי אפשר להתקיים ולעמד לפניך אפלו שעה אחת'. איה האדם עומד ומתקיים? משום שהוא 'לפניך'! הקב"ה מקיים ומחיה אותו, נותן לו כח דבור, שווי משקל, יכולת תזונה, ובנוסף נותן לו גם את כל צרכיו הגשמיים. כמה חסדים הקב"ה עושה אתו!

קומה שלישית – אף און גרזן, קומה רביעית – השתלזות. אני מביט על השלטים ואומר: תודה לך רבוננו של עולם! תודה שנתת לי לב פריא, תודה שאין בגופי גדולים סרטניים רח"ל, תודה שהאזנים שלי מתפקדות היטב, ותודה שכל איברי מתפקדים ואיני זקוק לקבל תרומת איברים!"

כאשר אדם יודע להודות על כל דבר שהוא מקבל, הוא חי את רבוננו של עולם יום יום שעה שעה, וכל עבודת ה' שלו נראית אחרת!

אומר הקב"ה: אם אתה נזכר להודות רק לאחר שמיישהו הציק לך ואתה זעקת, משמע שאינך מתבונן נכון על מציאות החיים.

הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א הגיע פעם לבית חולים, והנה הוא רואה ראש ישיבה המתבונן בשלטים הסמוכים למעליות וממלמל לעצמו משהו. עוד הוא מתפלל על המחזה הבלתי שגרתו, פנה אליו ראש הישיבה ואמר בהתרגשות: "תראה מה כתוב פה: קומה ראשונה - קרדיולוגיה, קומה שנייה - אונקולוגיה,

בדרך המצוות

הוא מה שרמוז כאן בפסוק וברש"י: "ושמרתם את המצוות - "רבי יאשיה אומר: אל תהי קורא 'את המצוות' אלא את המצוות, בדרך שאין מחמיצין את המצה כה אין מחמיצין את המצוה, אלא אם באה לידך עשה אותה מיד", אין מחמיצין את המצוות. אין צורך בפעולה מיוחדת בשביל להחמיץ מצוה, כי כמו שמצוות מחמיצות מאליהן כה מחמיצים מצוה בשב ואל תעשה, לא שומרים אותה והמצוה בורחת. מנמנמים וחליקה מאבדים זמן קריאת שמע וכדומה.

אני אוהב לספר ספור שהיה, והלמוד מהמעשה הוא גיוואלדיג:

לא להחמיץ את המצוות!

ושמרתם את המצוות כי בעצם היום הזה הוצאתי את צבאותיכם מארץ מצרים ושמרתם את היום הזה לדורתכם חקת עולם (יב, יז)

עומד יהודי על פי התנור עם מקל המצות בידו. במקום זה, חוכה למהר! נצרכת שם מהירות מיוחדת כיון שהתנור פולט חם. והוא, לא ממהר אלא נעמד לעצמו בדבקות גדולה, המצות בידו, והוא צועק בתפלה, מתנדנד ומאריך ביחודים: "ל-ש-ם-מ-צ-ת מצוה..."

איזה לשם? איזו מצוה ואיזו מצוה? עד שיחדת יחודים המצה כבר הפכה לחמץ גמור!...

מחיר נמוך, בורו פארק פלֶטבוש, לא מבין כן מבין...
וכאשר אתה עסוק אתו, מגיע מאחור גולן, נוטל את
החבילות ובורח..."
את התפלין הוא מצא בסוף בדרך מענינת, פלאי
פלאים. בוכות שהוא מעולם לא דבר דברים בטלים
עם תפלין. ואכמ"ל, אבל המזודות נגנבו.
זו כונת הכתוב: "ושמרתם את המצות" - את המצוות.
**אותו התכסיס, פי ממש אותה העצה יש ליצור הרע
פיצד לגנב בערמה מהיהודי את המצוה:**
יהודי מתחיל לברך ברכת המזון ואומר: "ברוך אתה
ה'". מיד מגיע ה"שווארצער" [-השחור - היצור הרע]
ומכניס לו לראש: "לגמרי שכתת! אתה צריה ללכת
היום לאספה הדחופה!" מיד הוא חושב מה יהיה
בפתח האספה, מה יאמרו בה, מה יגיד פלוני, באמצע
'ברכת המזון' חושב ומתכנן, ולפתע מוצא את עצמו
ב'ובנה ירושלים'... הוא ממשיך לחשב על האספה,
עד שמסים, ואז הוא אומר לעצמו - היכן ברכת המזון
שלי? גנבו לי אותה! הגיע היצור הרע ובלבל אותי עם
בורו פארק ופלֶטבוש, עם דולר וסנט, אספות ודרשות,
ובינתיים כשאני חשבתי הוא חטף לי את הברכה.
"ושמרתם" - שימו לב, תשמרו שלא יגנבו אתכם!
(רבי ראובן קרלנשטיין זצ"ל - יחי ראובן)

יהודי נסע לארצות הברית ונחת בשדה התעופה קנדי.
ירד מהמטוס, המתין שתעבר מניית לקחתו למחוז
חפצו. בדרך פלל נהגי המוניות הם שחורים [שלא
תדעו, אבל אתם מכירים את הערבים פה? משהו
כה, הצד השונה בהם שדרכם להויק ושמירתם עליה].
האיש עומד עם שתי מזודות וממתין, עד שעצרה מוניית
לידו. הוא נגש. לא ידע היטב את השפה האנגלית,
אבל עם מה שפון ידע - הצליח להסתדר. 'נשא ונתן'
עם נהג המוניית שנקב בתחלה במחיר מפקע. סוף סוף
הגיעו לעמק השוה, לפתע אמר לו הנהג איזו קלה
באנגלית וברח מהמקום, נסע ונעלם. "בריה משנה,
מה הוא בורח אחרי שסכמנו? צריה עכשיו לעצור נהג
שני" - חשב לעצמו.
**בינתיים הוא הסתובב ובדק מה עם החבילות שלו,
ו-אין חבילות! גנבו לו את המזודות. בהלה גדולה.
- שתי מזודות, טלית ותפלין! הארנק שהיה לו!
התחיל לרוץ לכאן ולשם. בינתיים עבר שם יהודי,
בעל חסד גדול. והאורה ספר לו את צערו הרב ועל
מה שקרה לו.**
אמר לו היהודי האמריקני: "וכי אינה מודע לכה? זה
היה מתכנן מראש, כה מתנהגים השודדים הללו. הם
שולחים נהג שייעמד ויבלבל לך את המוח: מחיר גבוה

מעונינים להנציח את העלון הבא לזכות יקירכם?
צרו איתנו קשר במייל: zaida@kerenh.org.il

**רוצים את העלון אצלכם?
שלחו בקשה לדוא"ל zaida@kerenh.org.il ונשלח אליכם!**

ת.ד. 257 בני ברק או בהעברה לבנק הפועלים סניף 655 מס' ח-1: 339991 קרן הסעה וסיוע לתלמידי החינוך העצמאי ע"ד 95-659-804-5
התרומות מוכרות לצרכי מס לפי סעיף 46 כמו"כ ניתן לתרום בקלות ובמהירות בכל עמדות "נדרים פלוס" ברחבי הארץ